

Elinor Herman

SEKS
sa kraljevima

Prevela
Aleksandra Čabraja

■ Laguna ■

Naslov originala

Eleanor Herman
SEX WITH KINGS

Originally published as: "I'm Bett mit dem Koning" ©
Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main, 2004

Mojoj majci Luiz, u raju

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC © 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SADRŽAJ

Uvod.	9
PRVO POGLAVLJE	
Seks sa kraljem	23
DRUGO POGLAVLJE	
Izvan kreveta – umetnost udovoljavanja kralju	45
TREĆE POGLAVLJE	
Suparnice u borbi za kraljevu ljubav – ljubavnica i kraljica	70
ČETVRTO POGLAVLJE	
Kraljevski rogonja – ljubavničin muž	101
PETO POGLAVLJE	
Večna budnost – cena uspeha.	125
ŠESTO POGLAVLJE	
Ljubavna zarada – cena greha.	157

SEDMO POGLAVLJE

Politička moć među čaršavima 185

OSMO POGLAVLJE

Vavilonske bludnice – javno mišljenje i ljubavnica . . . 204

DEVETO POGLAVLJE

Plodovi greha – kraljevska kopilad 219

DESETO POGLAVLJE

Kraljeva smrt 232

JEDANAESTO POGLAVLJE

Kraj blistave karijere i šta posle 251

DVANAESTO POGLAVLJE

Vladari, ljubavnice i brak 281

Izjave zahvalnosti 305

Bibliografija 307

O autorki 313

UVOD

*Kad se sudbina nacije nađe u ženinoj spavaćoj sobi,
pedsoblje je pravo mesto za istoričara.*

– Šarl Ogisten Sent-Bev

Ako je prostitucija najstariji zanat na svetu, onda je prefinjenija veština ljubavnice sigurno druga po redu.

Kad zamislimo najprefinjeniju moguću ljubavnicu – onu dostojnu kralja – vidimo magloviti, blistavi lik žene čije ruke miluju i oblikuju istoriju. Ona najčešće ostaje u senci u svetu u kojem je svetlost upravljena samo ka muškarcima kao kovačima istorije. Tek tu i tamo čujemo šuškanje svilenih skuta, ili čujemo njen melodični smeh kako odzvanja iza prestola.

Uspion kraljevskih ljubavnica na evropskim dvorovima došao je naglo, izranjajući iz ostataka srednjovekovne magle. Hiljadu godina posle pada Rima kraljevski gresi krili su se iza debelih draperija postelje s baldahinom, a potom su se oplakivali u zagušljivoj tami ispovedaonice. Moćna katolička crkva beše već oguglala na preljube, a dvorske ljubavnice pažljivo su držane po strani.

Ponekad se za feudalnog monarha vezivalo samo ime neke žene, Mod ili Blanš, i ništa drugo o njoj se nije znalo. Brojna

kraljevska kopilad, koju su očevi priznavali kao svoju, nicala su na sve strane, te možemo samo pretpostaviti da su imala i majke. Gotovo potpuni izostanak podataka o dvorskim preljubama nije bio posledica isključivo crkvenih zahteva za diskreciju. Nepismenost je vladala suvereno poput samih monarha, vladara koji često nisu umeli čak ni da se potpišu.

O engleskoj srednjovekovnoj ljubavnici Elis Perers znamo ponešto samo zahvaljujući njenoj pohlepi. Kurtizana Edvarda III (1312–1377), gramziva Elis je iskoristila svoj položaj u poslednjoj deceniji života starog kralja da pohara njegovu riznicu, čime je postala jedan od najvećih zemljoposjednika u Engleskoj. Vešto koristeći Edvardovu senilnost, ubedi-vala ga je da joj uvek iznova kupuje iste dragulje, svaki put stavljajući u džep novac koji joj je on za to davao. Kao da to nije bilo dovoljno, sedeći na samrtnoj postelji svog kraljevskog ljubavnika Elis je poskidala skupoceno prstenje s njegovih ukočenih prstiju i pobešla. Užasnuti Parlament zaplenio je njena imanja u sedamnaest okruga, njen nakit (među kojim je bilo i 21.868 bisera) i ostale poklone koje je dobila od kralja. Elis je ostatak života provela po sudovima u nastojanju da sve to povрати, o čemu svedoče zapisi iz riznice, parlamenta i sudova.

U onome u čemu su Englezi bili nespretni, Francuzi su bili vešti. Nekih sedamdeset godina posle sramnih pustolovina Elis Perers, prototipska kraljevska ljubavnica uzdigla se u zlatnoj slavi poput feniksa iz pepela mračnih vekova. Umešno koristeći svoj politički uticaj na državu i kralja, Anjes Sorel je – naravno – bila prava Francuskinja na francuskom dvoru. Vešta Anjes je uspela da trgne Šarla VII (1403–1461) iz apatije, ubedi ga da okupi vojsku i protera engleske osvajače sa francuskog tla. Šarl, čovečuljak smešno-tužnog lica sa „iks“

nogama u debeloj, postavljenoj odeći, bio je nesposoban kralj pre Anjes, i nastavio da bude nesposoban i posle nje.

Najstariji sačuvani portret neke kraljevske ljubavnice upravo je portret Anjes, naslikan 1449. godine, u vreme kada sekularni portreti još uvek nisu bili uobičajeni i kada su mnogi bogati i slavni ljudi još uvek podmićivali ikonopisce da svecima naslikaju njihova lica. Začudo, Anjes je naslikana kao Bogorodica na dvodelnom crkvenom panelu. Na tom panelu, koji se danas nalazi u Kraljevskom muzeju u Antverpenu, Anjes, sa krunom i ogrtačem od hermelina, nudi oblu i zrelu dojku malom Isusu, koji nezainteresovano okreće glavu. Na drugom panelu, međutim, danas u Gradskom muzeju u Berlinu, nalazi se njen dobar prijatelj Etjen Ševalije, na kolenima u zanosu pobožnog divljenja. Ovaj diptih na kojem je kraljeva ljubavnica, majka njegove nezakonite dece, predstavljena kao Majka Božja, sigurno je prenerazio vernike, tim pre što se na drugom delu iste slike vidi kako se njen prijatelj klanja njenim golim grudima.

Verovatno nije slučajno što su, ubrzo pošto je ova slika nastala, nebeske sile poslale Smrt da pokosi Anjes. Negde oko četrdesete godine, nakon što je petnaest godina bila kraljeva ljubavnica, prijateljica i savetnica, Anjes je umrla na porođaju. Možda je, osvrćući se s nebesa i gledajući svoje poraženo telo, tiho rekla: „To je beznačajna, prljava stvar, koja miriše na našu slabost.“ Sklopila je oči. Očajni kralj posthumno ju je proglasio vojvotkinjom i sahranio sa svim počastima.

Naša saznanja o kraljevskim ljubavnicama naglo se proširuju početkom šesnaestog veka. Procvat misli poznat pod imenom renesansa, osvežio je zaparloženu Evropu. Brodovi su odjednom zaplovili preko sedam mora, donoseći neslućene dragocenosti. Po manastirima su se tražili požuteli rukopisi u kojima su se krile misli drevnih paganskih

mudraca. Društva koja su hiljadu godina padala na kolena pred kamenom statuom Bogorodice, odjednom su zaplesala oko zaobljenog kipa Venere. U tom razdoblju Vatikan je izgubio ključeve kovčega svih znanja; njegov čelični stisak nad moralom i načinom ponašanja znatno je oslabio – čak i među onim narodima koji su ostali verni katoličanstvu i posle reformacije.

Izum štamparske prese pokrenuo je eksploziju pismenosti među plemstvom. Pisanje pisama postaje omiljena zabava dvorana željnih da upute svoje rođake sa sela u sočne dvorske spletke. Od njih saznajemo o suzama mnogih porodica, histeričnim napadima ljubavnica i nezasitoj kraljevskoj požudi. Madam Mentenon, poslednja omiljena ljubavnica i morganatska supruga Luja XIV (1638–1715), napisala je za života više od devedeset hiljada pisama. Lujeva snaha Elizabeta Šarlot, vojvotkinja od Orleana, u pedeset godina napisala je šezdeset hiljada pisama o životu u Versaju. Madam Sevinje, koja je lično poznavala ljubavnice Luja XIV, dvadeset pet godina je tri puta nedeljno pisala voljenoj kćerki koja je živela u Provansi. Ponešto od lične prepiske između kraljeva i njihovih ljubavnica preživelo je požare, poplave, crve i namerna uništenja, a deo sačuvanih pisama bavi se i romantičnom stranom života.

I ambadorski izveštaji takođe pružaju podroban uvid u dvorski život. U dobu kad je kraljev hir mogao značiti rat ili mir, gozbu ili glad, nijedna pojedinost u vezi sa životom kralja nije se mogla smatrati beznačajnom. Neki zvanični dopisi govore o kraljevom vršenju nužde. Znajući da brojne ljubavnice Čarlsa II imaju veliki uticaj na njega, Luj XIV je tražio od svojih ambasadora u Engleskoj da mu šalju „detaljne izveštaje o svemu što se dešava na britanskom dvoru, a

posebno o *onome što se tiče intimnosti*.“ Mnogi od tih golicavih izveštaja ostali su sačuvani.

Zavladala je moda pisanja dnevnika, koji su iz prve ruke pružali uvid u kraljevske spletke. Jedan od najpoznatijih jeste dnevnik Semjuela Pepisa, koji je zauzimao visok položaj u službi engleske mornarice šezdesetih godina sedamnaestog veka i bio požudno opčinjen ljubavnicama Čarlsa II. Pisao je o tome kako ih je viđao u parku i u pozorištu, poredio je njihovu lepotu, opisivao njihovu odeću i vodio s njima ljubav u snovima. Veselo je pisao o tome kako je posle predstave poljubio Nel Gvin, a prizor raskošnog donjeg rublja ledi Kaslmejn na konopcu za veš ostavio je na njega snažan utisak.

U modu su ušli i memoari, mada ih treba čitati oprezno i upoređivati sa ostalim dokumentima iz tog razdoblja. Budući da su pisani s namerom da budu objavljeni, mnogi memoari su imali dvojaku namenu: samopravdanja i optuživanja drugih. Neposredno pre svoje smrti 1615, francuska kraljica Margareta napisala je memoare da bi sebi obezbedila vrlinu čistu poput netaknute hartije, opisujući brojne priče o nedoličnom ponašanju svog supruga sa ljubavnicama, ali izostavljajući sopstveno neprilično ponašanje sa svojim ljubavnicima. Osvetoljubivi vojvoda Sen-Simon, koji je kao razočarani dvoranin napustio Versaj 1722, tvrdoglavo je ispunio četrdeset tomova memoara, umaćući pero u jaku dozu otrova.

U to vreme pojavljuju se i savremene biografije, ali čak i njih treba čitati oprezno. Grof Karl fon Pelnic putovao je po dvorovima Evrope od 1710, a 1740. postao je ceremonijal-majstor Fridriha Velikog. Opčinjen ljubavnim avanturama saksonskog izbornika Avgusta II Jakog (1670–1733), koji je navodno imao više od tri stotine nezakonite dece, grof Fon Pelnic je objavio biografiju 1734, godinu dana posle kraljeve

smrti. Iako su osnovne činjenice o kraljevim ljubavnim afe-rama bile istinite, možemo pretpostaviti da je grof doterivao opisane razgovore, trudeći se da ih učini duhovitim.

Zajedno s pismošću pojavilo se i novo poštovanje prema ženskom civilizujućem uticaju na društvo. Francuski dvor je u šesnaestom veku prihvatao ideju da su žene jednako inteligentne i sposobne kao muškarci, ali beskrajno privlačnije. Gotovo preko noći, svi su počeli da se dive kraljevskim ljubavnicama, da ih hvale i podržavaju.

Od šesnaestog do osamnaestog veka položaj kraljevske ljubavnice bio je gotovo jednako zvaničan kao i položaj premijera. Od ljubavnice se očekivalo da izvršava određene – seksualne i druge – dužnosti, u zamenu za titule, prihode, počasti i uticajno mesto na dvoru. Kraljevska ljubavnica je podržavala umetnost – pozorište, književnost, muziku, arhitekturu i filozofiju. Svoj šarm je koristila kao oruđe protiv stranih ambasadora. Smirivala je kralja kad je bio besan, bodrila ga kad je potišten, podsticala ga na hrabrost kad je bio slab. Svakodnevno je prisustvovala crkvenim obredima, davala milostinju siromašnima i predavala svoje dragulje riznici u slučaju rata.

Francuski kralj Fransoa I (1494–1547) bio je prvi kralj koji je svojoj miljenici dodelio zvaničnu titulu kraljevske ljubavnice – *maîtresse-en-titre*. S velikim uživanjem promenio je nekoliko ljubavnica zaredom. Od druge polovine šesnaestog veka francuske ljubavnice su bezmalo dve stotine godina imale veću moć nego bilo gde u Evropi. Dijana de Poatje, ljubavnica Anrija II (1519–1559), postala je član francuskog Saveta, tela posebno sazvanog za razmatranje političkih pitanja. Dijana je donosila zakone, nametala poreze i potpisivala zvanične dekrete zajedno s kraljem: „AnriDijana“. Gabrijela d’Estre, ljubavnica Anrija IV (1553–1610), takođe je ušla u

Savet, donosila zakone, primala ambasadore i umnogome doprinela okončanju verskog građanskog rata.

U Engleskoj je Henri VIII (1519–1559) napravio veliku zbrku zahtevajući da se oženi dvema ženama za kojima je žudeo, a kasnije im odrubio glave. U sledećem veku Čarls II se, ne gubeći vreme, popeo na ljubavnicu istog dana kada i na presto. Na dan svog krunisanja 1660. odveo je u krevet lepoticu smederide kose Barbaru Palmer, koja mu je devet meseci kasnije rodila kćerku. Kao nagradu za to, on ju je proglasio groficom od Kaslmejna. Čarls je objašnjavao da „on nije ateista, ali ne može da zamisli zašto bi Bog unesrećio čoveka samo zato što malo uživa sa strane“.

Neopterećen vernošću – čak ni svojoj ljubavnici – Čarls je bio jedan od malobrojnih monarha koji je na svom dvoru istovremeno imao po nekoliko glavnih ljubavnica. Nikada nije sasvim uspeo da se po ležernosti meri sa francuskim dvorom, te je njegov harem poprilično podsećao na bučni kokošarnik. U danima uoči svoje smrti 1685, kralj je bio okružen svim svojim kokama, kako opisuje zblanuti pisac dnevnika Džon Evelin, oplakujući „neopisivu raskoš i profanost, kockanje i raspusnost“, koje je imao prilike da vidi. Kralj Čarls je „sedeo i zabavljao se sa svojim konkubinama Portsmutovom, Klivlendovom i Mazarenovom i drugima, mali Francuz je na prelepoj galeriji pevao ljubavne pesme, dok je dvadesetak uglednih dvorana i drugih razvratnika sedelo igrajući baset [kartaroška igra] oko velikog stola, na kojem je stajao ulog u visini od najmanje dve hiljade u zlatu“.

Čarlsov rođak, francuski kralj Luj XIV, ukrasio je svoj dvor čitavim nizom mirisnih ljubavnica. Atene de Montespan – koja se svojim položajem dičila trinaest godina – bila je po mnogo čemu blizanka svog engleskog pandana, Barbare, ledi Kaslmejn, koja je vladala dvanaest godina. Obe su bile

lepe, pohlepne, bistre i blistave, mada je Atene možda svojim savremenici delovala prihvatljivije jer je njena grubost bila zaglađena francuskom otmenošću. Obe su doprinele veličini svoje nacije, sve vreme pljačkajući riznicu, i za obema su duboko žalili kad su ih zamenile manje živopisne naslednice.

Baš kao što su nešto bleđe kopije francuske mode, arhitekture, muzike i umetnosti nastajale širom Evrope, isto se dogodilo i sa francuskim konceptom *maîtresse-en-titre*. Krajem sedamnaestog veka uloga kraljevske ljubavnice na svakom velikom dvoru smatrana je tako neizostavnom da su ovu modu prihvatili čak i uštogljeni nemački vladari. Fridrih III, knez izbornik Brandenburga (1657–1713), vladar koji je veoma voleo svoju ženu i prezirao neverstvo, imenovao je prelepu dvorsku damu za svoju zvaničnu ljubavnicu i obasipao je draguljima, iako je nikada nije ni takao – da jeste, žena bi mu došla glave.

Saksonski knez Avgust II Jaki izabran je za poljskog kralja 1697, postajući tako vladar dve nacije. U Saksoniji je već devet godina imao ljubavnicu, ali su ga posavetovali da isti položaj dodeli nekoj Poljakinji u Varšavi. Po rečima grofa Fon Pelnica, kralju su rekli: „Jer, kako vaše visočanstvo ima dva dvora, jedan u Saksoniji a drugi u Varšavi, treba da budete pravi vladar i, ravnopravno, držite po jednu ljubavnicu na svakom dvoru. To će nesumnjivo doprineti zadovoljstvu obaju naroda. Trenutno Poljaci negoduju zbog toga što imate saksonsku ljubavnicu. Ako je odbacite i prihvatite neku poljsku damu, Saksonci će imati jednako razloga da se žale. Dok će, ako budete zaljubljeni šest meseci u Poljskoj a drugih šest meseci u Saksoniji, obe nacije biti zadovoljne.“

Dok su kraljevi Francuske, Engleske i Nemačke u sedamnaestom veku uživali sa bogato nagrađivanim ljubavnicama, španski kraljevski dvor ostao je oaza ustajalog

srednjovekovnog katoličanstva. Zemlja iz koje je potekla inkvizicija bila je pobožnija od Vatikana, gde su kardinali priređivali rasmusne orgije. Genetski slabi i ispijeni španski kraljevi vladali su sumornim dvorom na kojem je masovno spaljivanje jeretika bilo omiljena javna zabava.

Španske kraljevske ljubavnice nisu imale priznat položaj niti bilo kakvu priliku da steknu moć na dvoru, a i materijalno su slabo nagrađivane. Nakon što bi pale u nemilost, život im je bio još gori – proterivane su u manastire. Budući da se kralj nalazio tek na korak od Boga, nijedan običan smrtnik nije se mogao nadati da će moći da takne ženu koja je osveštana zagrljajem vladara.

Pričalo se da je jednom španski kralj Filip IV (1605–1665) jurio po svojoj palati jednu mladu ženu i nasrnuo na vrata iza kojih se ona zatvorila, naređujući joj da ga pusti u svoju sobu. Devojka je jecajući odgovorila: „Ne, ne, gospodine! Ne želim da postanem opatica!“

Portugalski kralj Žoao V (1689–1750) nije se zamajavao slanjem otpuštenih ljubavnica u manastir; on je svoje ljubavnice tražio među časnim sestrama, pretvorivši jedan lisabonski samostan u sopstveni harem i obdanište. Nastojnica samostana mu je rodila sina koji je postao nadbiskup.

Međutim, običaji s Iberijskog poluostrva nisu bili popularni u ostatku Evrope. Kada je 1714. nasledio britanski presto, izborni knez Hanovera Džordž (1660–1727), podražavajući Čarlsa II, doveo je u svoju novu kraljevinu ne jednu, već dve kraljevske ljubavnice. Džordžove nemačke ljubavnice nisu se dopale njegovim britanskim podanicima, koji su bili preneraženi – ne njegovim nemoralom, već ukusom kada je o ženama reč. Jedna od njih je bila visoka i mršava do neuhranjenosti, dok je druga bila niska i izrazito debela, a obe beznadežno *ružne*. Kralju je pak bilo drago kad su se njegovi

engleski podanici rugali njegovim ljubavnicama, čak i kada je neko ulicama Londona proveo staru ragu s polomljenim sedlom i natpisom: „Ne zaustavljajte me – ja sam kraljevska pratnja iz Hanovera koja dovodi njegovu visost i njegovu kurvu u Englesku.“ Džordž je zaključio da takve šale veličaju njegovu muškost.

Kada je Džordžov sin princ Džordž od Hanovera, budući Džordž II (1683–1760), uzeo englesku ljubavnicu, njegova stara baka je to pohvalila kao odličan način da Džordž popravi svoje znanje jezika. Dvadesetak godina kasnije lord Hervi opisao je odnos kralja Džordža II s istom ženom, gospođom Hauard, kao formalan radije nego strastven. Činilo mu se da kralj „posmatra svoju ljubavnicu više kao neophodnu odliku svog kraljevskog dostojanstva nego kao predmet ljubavnog uživanja, i tako se samo pretvarao da ceni ono na šta očigledno nije obraćao pažnju i da ljubi ono što očigledno ne voli“. Kralja su čuli kako svoju vernu ljubavnicu naziva „starom, dosadnom, gluvom i kilavom ragom“.

Opet se pokazalo da se na južnoj strani Lamanša sve to radi sa daleko više stila. Džordžov savremenik Luj XV (1710–1774) proglasio je madam Pompadur za *maitresse-en-titre* 1745. Lepa, otmena, bistra i ljubazna, madam Pompadur je praktično vladala Francuskom devetnaest godina. Podržavala je pisce i slikare, priređivala drame u kojima je pevala i plesala, ulagala u francusku industriju, osmišljavala zamkove, oblikovala drago kamenje, pravila gravire, eksperimentisala sa hortikulturom i upravljala vojskom tokom Sedmogodišnjeg rata.

Međutim, na vrhuncu svoje moći, ona je oprezno posmatrala nadolazeću oluju. „Posle nas potop“, rekla je, mada se po gubilištu posutom slamom zapravo nije zakotrljala njena, već glava njene ljupke naslednice, madam Bari. Francuske

palate spaljene su i opljačkane. Grobnice kraljeva i dvorana otvorene su i poharane, a njihove kosti rasute. Naglim, silovitim treskom giljotine, Francuska revolucija sasekla je moć kraljevskih ljubavnica u čitavoj Evropi, a njene posledice širile su se poput talasa u svim pravcima. Ta raskošna i samopovlađujuća civilizacija zaista je doživela potop, utopivši se u moru krvi crvene poput vina. S njom je nestala i slava posrnule žene okićene krunskim draguljima.

Mada su se običaji posle revolucije promenili, seksualni prohtevi kraljeva ostali su isti. Kraljevskih ljubavnica i dalje je bilo u izobilju, ali one koje su bile osuđene da žive u osrednjosti devetnaestog veka mogle su da očekuju daleko manje od svojih srećnijih prethodnica. One nisu proglašavane vojvotkinjama i groficama, nisu dobijale palate i zamkove, ogromne prihode, mesto u savetima i veličanstvene odaje u palati. U devetnaestom veku, kraljevske ljubavnice mogle su se nadati lepoj kući u gradu, ponekom komadu nakita, kreditu kod najpomodnijeg krojača, i opojnom mirisu parfema zbog kojih su ih pozivali na sve najbolje zabave.

Bavarski kralj Ludvig I (1786–1868) suprotstavio se ovačkom trendu i skupo platio zbog toga. Godine 1847. naterao je svoj parlament da njegovu pohlepnu ljubavnicu Lolu Montez proglasi vojvotkinjom od Landsfelda. Za nekoliko meseci suočio se s revolucijom; Lolu je razjarena rulja oterala iz grada, a Ludvig je abdicirao. Da je Lola svoj plan pokušala da sprovede u delo sedamdesetak godina ranije, veoma je verovatno da bi uspeła.

Pre Francuske revolucije novine su oštro cenzurisane i nije im dopuštano neblagonaklono pisanje o kralju. Istovremeno su cvetale pesme koje su lepljene po stubovima, i koje su oduševljeni građani skidali i čitali u krčmama. Mnoge od tih pesama ismevale su kraljevske ljubavnice. Međutim, sa

pojavom slobodne štampe u devetnaestom veku, novinski naslovi razglašavali su najnovije kraljevske skandale. Skaredni crteži prikazivali su debele, ostarele vladare u krevetu s njihovim pohlepnim ljubavnicama. Kraljevi su postali obazriviji kada je reč o vanbračnim vezama. Međutim, promena njihovog ponašanja ticala se samo javnosti. Preljubničke kraljevske veze bile su brojne kao i uvek, samo su se skrivale ispod bezličnog plašta uljudnog licemerja.

Hiljadu devetstote godine, belgijski kralj Leopold II (1835–1909) često je šetao po parkovima sa svojom šesnaestogodišnjom ljubavnicom Karolinom Delakroa. Međutim, kad bi mu prišao neki ministar, od Karoline se očekivalo da se krotko udalji i pretvara se da je sestra nekog od kraljevih ađutanata.

Najstariji sin kraljice Viktorije, Edvard VII (1841–1910), tako je vešto krio svoje veze da su mnogi bili ubeđeni kako su mu te dame samo dobre prijateljice i da su sve ostalo klevete. Edvard je svoje ljubavnice posećivao u vreme popodnevnog čaja, kada su njihovi muževi bili službeno odsutni – ili pak obilazili sopstvene ljubavnice – i nikada im nije padalo na pamet da se vrata kući u nezgodnom trenutku.

Seksualna revolucija dvadesetog veka zaobišla je evropske kraljevske porodice, koje su se jednom rukom držale viktorijanske tradicije dok su drugom čvrsto stezale skiptar. One dinastije koje su imale dovoljno sreće da prežive sve jaču plimu demokratije, čuvale su svoje ljubavnice duboko u pozadini, s jednim značajnim izuzetkom. Poput svog pretka Henrija VIII, britanski kralj Edvard VIII (1894–1972) izazvao je skandal zahtevajući da se oženi svojom ljubavnicom Volis Vorfild Simpson. Za razliku od Henrija, Edvard svojoj ženi nije odrubio glavu – mada je to kasnije možda i pozeleo – ali bi se moglo reći da je odrubio svoju. Bes javnosti, koji

je u Henrijevo vreme ublažavan pogubljenjima, izazvao je Edvardovu abdikaciju.

Strast britanskog princa Čarlsa prema bivšoj ljubavi Kamili Parker Bouls uništila je njegov brak sa princezom Dajanom i zapanjila čitav svet. Prinčevi su se tradicionalno venčavali ružnim ali prikladnim devicama i posle toga imali lepe ljubavnice. Međutim, kada se Čarls odrekao natprirodno blistave Dajane u korist neugledne i konjaste Kamile, javnost mu se podsmevala.

Još od pamtiveka, moć je predstavljala moćan afrodizijak. Bilo da su skrivane ili javno pokazivane, kraljevske ljubavnice su oduvek postojale i zauvek će postojati. „Ništa nije pogubnije za muškarce, i za moćne muškarce, od predavanja zabranjenoj ženskoj ljubavi“, jadikovao je engleski kralj Džejms II (1633–1701). „Od svih poroka taj je najprimamljiviji, i najteže ga je obuzdati ako se ne saseče u pupoljku.“ Međutim, poput Džejmsa, mnogi kraljevi nisu sasecali zabranjenu ljubav u pupoljku, već tek kada bi ona svenula na stabljici.

PRVO POGLAVLJE

SEKS SA KRALJEM

*Tamo gde postoji brak bez ljubavi,
postojace i ljubav bez braka.*
– Bendžamin Frenklin

Kraljevsku ljubavnicu zamišljamo, pre svega i iznad svega, kao seksualno biće. Ona ima bujne grudi, zanosan osmeh i pogled koji iskri od žudnje. Spremna da za tren prebaci preko glave svoje baršunaste skute, ona pohotnom vladaru nudi neodoljive užitke. Preklinjanja njegove očajne porodice, upozorenja sveštenika, čak i njegova sopstvena kraljevska savest i grešni osećaj krivice, nemoćni su pred privlačnošću ljubavnice u poređenju sa hladnom, čednom kraljicom.

Zaista, užasavajuće stanje mnogih kraljevskih brakova otvorilo je prostor za procvat kraljevskih ljubavnica. Kraljevski brak, slavljen raskošnim obredima, često nije bio ništa više od lične katastrofe dve žrtve koje kleče pred oltarom. Svrha kraljevskog braka nije bila sreća muža i žene ni seksualno uživanje, pa čak ni osnovna usklađenost. Jedina svrha bilo je stvaranje naslednika, a ako je mlada sa sobom donosila dobar miraz i povoljne ugovore, utoliko bolje.

Napoleon, iskreniji od većine vladara, rekao je: „Želim da se oženim matericom.“ I zaista, mnoge kraljevske neveste nisu smatrane ni za šta drugo do za hodajuće plodne utrobe s krunom na glavi i suknjom oko struka.

KATASTROFA PRED OLTAROM

Princeze su od rođenja odgajane tako da budu čedne i bezmalo frigidne, čime se obezbeđivalo zakonito potomstvo. Bilo ih je moguće naučiti vrlini, ali ne i lepoti. Ambasadori su, prodajući robu naslepo kraljevskim mladoženjama, opisivali lepotu princeza kitnjastim hvalospevima, često donošeći i laskave portrete kao dokaz.

Godine 1540. Henri VIII je u potrazi za svojom četvrtom ženom obmanut ulepšanim portretom. Želeo je da učvrsti savez sa Francuskom i pisao kralju Fransoi I, tražeći savet. Fransoa je ljubazno odgovorio imenima i portretima pet plemenitih dama. Međutim, Henri nije bio zadovoljan. „Tako mi boga“, rekao je, posmatrajući bezlična i bezizrazna lica žena na platnima, „verujem samo sebi. To je za mene suviše važno. Želim da ih upoznam, da provedem neko vreme s njima pre nego što donesem odluku.“ Želeo je da održi neku vrstu smotre kraljevskih lepotica u Kaleu na severnoj obali Francuske, koji je bio pod vlašću Engleza, a gde bi, posle podrobnog ispitivanja, mogao lično da izabere pobednicu.

Francuski ambasador mu je jetko odgovorio da bi možda Henri trebalo da spava sa svih pet i oženi se najboljom. Fransoa je podrugljivo primetio: „U Francuskoj nije običaj da se dame tog položaja i tako plemenitog i kraljevskog porekla zagledaju kao kobile [kurve] za prodaju.“

Pomalo otrežnjen, Henri se vratio portretima i na osnovu slike Ane od Kleva odlučio se za protestantski savez. Međutim, kada se kraljevski mladoženja upoznao s Anom, zapanjio se uočivši koliko se ta krupna, rošava Valkira razlikovala od ljupke žene savršene puti s portreta. Kralj je „bio zaprepašćen kada su mu pokazali kraljicu“ i „nikada u životu nije video damu koja je manje ličila na svoj portret“. Zagrmeo je: „Na ovoj ženi ne vidim ništa od onoga što su mi o njoj pričali, i čudim se da su pametni ljudi mogli tako da je opišu.“ Potom je nastavio: „Kome da verujem? Uveravam vas da ne vidim ništa slično onome što su mi opisivali i pokazivali. Stidim se što su je moji ljudi onako hvalili – ona mi se ne dopada!“

Koliko god da se trudio, kralj nije mogao da izbegne brak sa svojom „flamanskom kobilom“, kako je nazvao Anu. Vojvoda od Kleva bi se uvredio da mu je Henri vratio mladu. Dva dana pre venčanja, Henri je gundao: „Da nije već izdaleka doputovala u moje kraljevstvo, da moj narod i država nisu već sve pripremili, i kada se ne bih time obrukao pred svetom i oterao njenog brata u zagrljaj cara i francuskog kralja, ne bih se oženio njome. Ali sada je sve već otišlo predaleko, zbog čega žalim.“

Henri je stao pred oltar s manje dostojanstva nego što su mnoge njegove žrtve pokazale na gubilištu. Na putu do kapele rekao je svojim savetnicima: „Gospodo, da ne moram da udovoljim svom kraljevstvu i svetu, ne bih ovo što činim danas učinio ni za kakva zemaljska blaga.“

Prva bračna noć bila je prava katastrofa. Ujutru posle te noći, kada je lord Tomas Kromvel, koji je ugovorio ovaj brak, nervozno upitao kralja kako mu se sviđa nevesta, Henri je zagrmeo: „Svakako, gospodine, ni dosad mi se nije sviđala, ali sada mi se sviđa mnogo manje! Nije nimalo lepa, i vrlo ružno miriše. Shvatio sam da nije devojka, zbog opuštenosti

njenih grudi, koje su mi se, kad sam ih opipao, toliko zgadile da nisam imao, niti ću imati hrabrosti da vidim ostatak. Ne podnosim neprijatne mirise. Ostavio sam je devicom, kako sam je i zatekao.“ Celog tog dana svima redom je pričao da je „njeno telo nezgrapno i neprikladno da u njemu probudi imalo žudnje.“

U skladu sa dvostrukim aršinima tog vremena, niko nije ni pitao Anu šta je mislila o kralju. Njen kraljevski mladoženja imao je struk od sto četrdeset centimetara i zagnojen čir na nozi. Ana se brzo razvela i vratila kući, još uvek s glavom na ramenima. Međutim, lord Kromvel je osetio svu silinu Henrijevog besa, u vidu sekire na vratu.

Zahvaljujući ovakvim debaklima, svi su brzo shvatili da portreti lažu. Godine 1680. Luj XIV je zatražio bavarsku princezu Mariju Anu Kristinu kao nevestu za svog sina i naslednika. Ljupki portret koji su na dvoru pokazivali bio je beznačajan u poređenju s bračnim ugovorom. Po rečima madam Sevinje, kada se mlada pojavila, „kralj je bio tako znatiželjan da vidi kako ona izgleda da je poslao Sangvina [svog glavnog batlera], za kojeg je znao da je iskren čovek i da nije laskavac. 'Gospodine', rekao mu je on, 'pošto pregrmite prvi utisak, bićete oduševljeni.'“ Nesrećni par je uspeo da na svet doneše troje dece, pre nego što je zapostavljena supruga umrla.

Još manje sreće sa svojom bavarskom princezom imao je budući austrijski car Jozef II (1741–1790). Hiljadu sedamsto šezdeset pete Jozef je svoju nevestu, princezu Jozefu, smatrao tako odbojnom da nije bio u stanju da konzumira svoj brak. „Ona je niska“, pisao je on ogorčeno, „zdepasta, i bez trunke privlačnosti. Lice joj je puno bubuljica. Zubi su joj grozni.“

„Traže od mene da imam decu“, jadikovao je on u drugom pismu. „Kako to da uradim? Ako bih mogao vrhom prsta da taknem najmanji delić njenog tela koji nije prekriven

bubuljicama, potrudio bih se da dobijemo dete.“ Jozef nije žalio kada je njegova mlada ubrzo posle venčanja umrla od malih boginja.

Nisu svi vladari pristali da se žrtvuju na oltaru boga Hime-na za dobro države. Sedamdesetih godina sedamnaestog veka budući engleski kralj Džejs II ostao je udovac bez sina i počeo po Evropi da traži privlačnu mladu ženu. Luj XIV, koji se nadao da bi mogao da postavi Francuskinju na engleski presto, očigledno je imao teškoća da na versajskom dvoru pronađe lepu i čednu kandidatkinju. Konačno zaključivši da izgled žene ne može biti presudan, Luj je ponudio plemenitu ali ružnu francusku udovicu, madam Giz. Francuski ministar Luvoa poslao je u Englesku pismo: „Ako vojvoda od Jorka želi ženu da bi s njom izrodio decu, ne može odabrati bolju suprugu od madam Giz, koja je zatrudnela tri puta u tri godine i čije poreklo, bogatstvo i plodnost nadoknađuju nedostatak lepote.“

Džejs je odbio ponudu, a razočarani francuski ambasador prezrivo je pisao svom kralju da vojvoda od Jorka zahteva *lepu* ženu. Madam Giz i njena plodnost su odbačeni. Džejs se oženio najlepšom evropskom princezom, petnaestogodišnjom Marijom Modenskom, visokom i vitkom, prelepom brinetom u koju se strasno zaljubio.

Budući britanski kralj Džordž IV (1762–1830) godinama je izbegavao bračni jaram, ali su ga, razapetog dugovima, njegov kraljevski otac i parlament podmićivanjem podstakli da se konačno oženi princezom Karolinom od Brunzvika. Džordž, dendi koji je sate provodio u vezivanju kravate, nije se dobro slagao sa dobroćudnom ali neotesanom princezom, koja nije marila ni za eleganciju ni za ličnu higijenu.

Kada su princa upoznali s nevestom, on se toliko užasnua njenim izgledom da je obrisao čelo, prošaputao: „Nije mi

dobro“, i zatražio konjak da umiri živce. Ni mlada nije bila zadovoljna mladoženjom. Pošto se Džordž udaljio, Karolina je svojoj dvorskoj dami rekla: „Je li princ uvek ovakav? Prilično je debeo i ne izgleda ni izdaleka onako lepo kao na portretu.“

Džordž je uspeo da izvrši svoju bračnu dužnost sa svojom ženom tri puta u njihove prve dve bračne noći. Svom prijatelju je pisao: „Imala je... takvu prljavštinu kako na svom prednjem tako i na *zadnjem* delu... da mi se utroba prevrnula i tog trenutka sam se zakleo da je više nikada neću dotaći.“ Na Džordžovu sreću, Karolina je prilikom njegovih prvih pokušaja već ostala trudna. S rođenjem naslednika pritisak je splasnulo, i Džordž je zaista više nikada nije ni takao. Godine 1821. Britanci su imali prilike da vide neobičan prizor – boksere koje je unajmio novi kralj da na vratima Vestminsterske opatije čuvaju vrata dok je Karolina urlala da je puste da uđe i kruniše se zajedno sa svojim otuđenim mužem. Iste godine, kad je Napoleon preminuo, kralja su obavestili da je njegov „najveći neprijatelj“ mrtav. Džordž je oduševljeno upitao: „Bože, je li stvarno umrla?“

Međutim, najneskladniji par bili su izvan svake sumnje brat Luja XIV Filip, vojvoda od Orleansa, kojeg su zvali „Mesje“, transvestit koji je mnogo više voleo ljubavnike nego ljubavnice, i Elizabeta Šarlota, kćerka izbornog kneza Rajnskog palatinata / Pfalca, toliko siromašnog da je morao da krpi cipele. Međutim, nemačke princeze bile su čuvane po plodnosti. Štaviše, otkada je mladoženjin ljubavnik, lorenski vitez, osumnjičen da je u nastupu ljubomore otrovao Mesjeovu prelepu prvu ženu, englesku princezu Henrijetu, Luj XIV je zaključio da bi ružna nevesta imala bolje šanse da preživi.

Godine 1670, kada je mlada stigla u Francusku da se sretno s mladoženjom s kojim se, preko posrednika, već bila

venčala, zatekla je feminiziranog pomodara s ružem, dijamantskim mindušama, čipkanim karterima i okovratnicima, desetinama narukvica, pantalonama ukrašenim trakama i u cipelama s visokom potpeticom. Na glavi je imao kovrdžavu crnu periku, a jak miris njegovog parfema prosto ju je gušio. Kada su se upoznali Mesje se poklonio, jednim pogledom odmerio njeno široko i dobroćudno nemačko lice, sveže umiveno posle puta, široku nemačku zadnjicu i odeću tako jednostavnu da su njene nove francuske dvorske dame bile užasnute. Zgroženi suprug došapnuo je svojim pratiocima: „Oh! Kako da spavam s tim?“

Pošto se naklonila, nevesta se tako prenerazila izgledom svog mladoženje da nije mogla da izgovori nijednu reč unapred pripremljenog govora. Konačno je uspela usiljeno da se nasmeši. Gotovo je čujemo kako iza lepeze mrmlja sebi u bradu: „Oh! Kako da spavam s *tim*?“

Tokom svog tridesetdvogodišnjeg braka Elizabeta Šarlota istrpela je štošta čega je većina kraljevskih nevesta bila pošteđena. Mesje je zahtevao da joj na lice nanosi šminku – možda u nadi da će je tako učiniti privlačnijom – koju je ona odmah brisala. Često ju je živcirao otimajući joj haljine i dragulje za sebe i svoje muške ljubavnike. Uživao je da prdi – mada im je to možda bilo jedino zajedničko. Elizabeta Šarlota je, ne želeći da ga dodiruje u postelji, spavala na samoj ivici kreveta, zbog čega je često padala na pod i budila se.

Činjenica da su u braku uspeli da izrode troje dece služi na čast njihovoj kraljevskoj samodisciplini, mada su im u tome možda pomogli i zveckajući medaljoni svetaca koje je Mesje vezivao za svoje intimne delove tela. Kada je on konačno prekinuo te neželjene seksualne odnose, Elizabeta Šarlota je bila u iskušenju da njegovim ljubavnicima kaže: „Slobodno pozobljite to zrnevlje; meni ne treba.“